

Lieve jonge schrijvers hier aanwezig,

Mij is gevraagd jullie van enig advies te voorzien betreffende de eerste passen op weg naar het schrijverschap. Welnu. Ik zal het kort houden: stop ermee. Het is maar een ideetje. Een zaadje dat ik zaai. Je weet nooit of het wortel zal schieten. Ik doe mijn best. Maar even serieus: stop ermee. Jullie zaten er al langer over te denken. Geef maar toe. Laat mij degene zijn die het laatste zetje geeft.

Ik hoor jullie denken: die Victoria, wat een type. Begint met een quasi-boude grap om ons scherp te houden. Slim.

Nope. Doe ik niet. Er is geen enkele rationele verklaring voor de manier waarop jullie denken je eigen leven te moeten verpesten en tevens tonen jullie maar weinig respect voor het recht op een menswaardig bestaan van honderdduizenden onschuldige lezers die hopen om in de toekomst een boek te vinden dat de sleutel zal blijken te zijn die toegang geeft tot een beter leven. Jullie lijken Theo Francken wel. Hou ermee op. Ga vissen.

Ik hoor nu iemand in de zaal fluisteren: hoor je dat? Ivo Victoria gaat voor de ontmoedigende aanmoediging. Hij zegt precies het tegenovergestelde van wat hij bedoelt om ons te prikkelen en weerstand op te bouwen zodat wij nog harder gaan schrijven. Slim, dat werkt vaak heel goed.

Neehee. Dat doe ik niet. Stop er gewoon mee. Moet ik me kwaad maken?

Oe, heel slim van Victoria: de woede-strategie. Veel docenten gebruiken een bepaalde mate van woede en agressie om hun pupillen tot betere prestaties aan te zetten.

Onderzoeken wijzen uit dat liefde en aandacht weliswaar belangrijke educatieve prikkels zijn maar de liefde mag nooit gratis worden weggegeven. Wie te makkelijk wordt lief gehad, is zelden loyaal. Maar de angst om gestraft te worden, verlaat een mens nooit. Dat is wat Victoria hier doet, hij maakt ons bang om ons verlangen te vergroten.

Nee, goddamnit. Wat denken jullie wel over mij, zo ben ik helemaal niet.

Aha, de oprechte verontwaardiging-strategie. Door zich verontwaardigd te tonen over onze weigering naar hem te luisteren, moedigt hij ons impliciet aan om door te gaan.

Hij wil dat wij hem overwinnen, dat wij boeken gaan schrijven die hem de vergetelheid in zullen drijven! Wat een nobel man, die Ivo Victoria, bereid ten onder te gaan voor de literatuur!

Ehmmm. Oké. Goed. Kijk naar mij. Het is misschien moeilijk voor te stellen maar gisteren was ik nog jong en beloftevol. Wist ik veel wat mij te wachten stond. Ik had geen flauw idee van waar ik in feite mee bezig was. Ik tikte er slechts lustig en onbevangen op los! Herkennen jullie dat? Die toestand van totale vrijheid, de sensatie van de ontdekkingstocht? Ja? Koester het. Ik wil de zaken niet per se slechter voorstellen dan ze zijn maar, lieve jonge schrijvers, jullie bevinden jezelf momenteel in een haast goddelijke staat van onschuld, zaligmakend lang voor de eerste afwijzingsbrieven, de betekenisloze koffie-afspraken met de gladde praatjesmakers beter bekend als uitgevers, nog lang voor de eerste, verpletterende redactierondes en de kennismaking met de Goebbels van het uitgeefwezen namelijk: de persklaarmaker. Om nog maar te zwijgen van een eventuele publicatie, de daaropvolgende recensies, de gruwel genaamd lezers die jullie eigenzinnigheid, durf en originaliteit ‘ingewikkeld’ zullen noemen, en de zakelijke brieven van advocaten van jeugdlieven die zichzelf zullen herkennen, geloof mij – ook en vooral wanneer je dacht ze vakkundig te hebben verpakt in stilistisch vernuft en exotische pseudoniemen. Met andere woorden: jullie bevinden jezelf nu in de allerbeste fase die jullie schrijfcarrière ooit zal kennen. Wauw.

Ik voel nu de denkbeeldige verwijtende blikken van mijn gewaardeerde collega's: ik heb zonet namelijk een onuitgesproken schrijverswet overtreden. Een beetje zoals vrouwen die ooit een kind hebben gebaard maar tegen hun zwangere vriendinnen met geen woord reppen over de pijn en het bloed, o, liters bloed. Nee. Ze geven geinige rompertjes cadeau, ze praten over de verslavende geur van onschuld die elk nieuw leven met zich mee draagt, als die van pas bedrukt papier, maar niemand die zegt dat je tijdens de bevalling vrij letterlijk uit elkaar scheurt en dat de paar losse steken waarmee de wond wordt gehecht je voorgoed en definitief veranderd op het kraambed zullen achterlaten. Dat is de eed die moeders en schrijvers met elkaar delen, in stilte. Tot vandaag. Jullie lieten mij geen keuze.

Goed. Mochten er nu onverhoopt nog enkele koppigaards overblijven die menen dat schrijven hun roeping is, of andere mythische flauwekul: ga je gang. Maar weet dat, wanneer jullie straks dat debuut hebben voltooid en gepubliceerd, er geen weg meer terug is. Op het moment dat het boek van de persen rolt, zal de lezer postvatten op je schouder, en hij zal je nooit meer verlaten hoezeer je hem er ook om smeekt. Bij elk

woord, elke zin die je tikt zal je de stem van de recensent horen, en die van dat ex-lief, of je redacteur, of je uitgever (ook al zal je die enkel nog maar ontmoeten op het zomerfeest van de uitgeverij, alwaar hij zal vragen wat je naam ook alweer was), en ook zal je de stem van je moeder horen, die altijd trots zal blijven, op het onuitstaanbare af, en die van je vader – die nooit heeft geweten dat je schrijver zou worden.

Weg is het onbevangen losgaan op autobiografische elementen, het vrijuit fantaseren, het drieste experimenteren met zaken waarvan je niet wist dat ze al honderden keren waren uitgeprobeerd. Weg is de belofte.

In de plaats van dat alles komt het zoeken. Zoeken naar iets wat je niet weet te benoemen, iets wat je verloren bent en nooit meer terug zal vinden. Maar het is van het grootste belang om te blijven zoeken. Onthoud dat goed. Blijf tikken, blijf zitten, blijf zoeken. Als je dat volhoudt, zullen er momenten komen waarop je erin slaagt jezelf te bevrijden van al die stemmen in je hoofd, misschien zelfs momenten waarop de lezer op je schouder zich stilletjes terug zal trekken, voor heel even. Die momenten zullen voelen als geluk. Klinkt misschien als een magere beloning maar eerlijk is eerlijk: ondertussen ben ik eraan verslaafd geraakt.

Toch wil ik jullie nog één keer vragen: asjeblijft. Stop ermee. Op zijn minst voor even. Geniet van dit moment. Geniet van de belofte. Ontdek. Er is geen haast. Geloof niemand die zegt: er is een deadline. Geloof niemand die zegt: dit najaar is een goed moment, marketingwise. Geloof niemand die zegt: het gaat niet alleen om het boek, het gaat ook om je personality. Geloof niemand die zegt: misschien moet je rond de tijd van publicatie een opiniestuk schrijven in de Standaard. Allemaal larie en apekool van goedbedoelende beunhazen die liever zelf schrijver waren geworden.

En als het toch niet lukt om te stoppen, zelfs niet voor heel even, als het werkelijk zo belangrijk voor je is, welnu: welkom in de club. Vertrouw niemand, behalve jezelf. Schrijf alsof je zoekt. Begin er nu mee, dan went het vast, voor later.

Liefs, en goeie moed,

Uw Ivo Victoria.